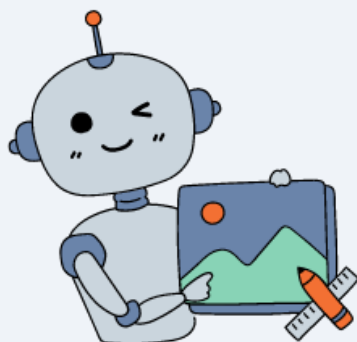

SmartStart Newsletter

Aktualności z projektu SmartStart Teacher Academy

smart start

ERASMUS+
Teacher Academy

Najnowsze informacje ↻

Postępy w 2025 roku pokazują, że narzędzie tłumaczeniowe oparte na AI oraz ramy pedagogiczne nabierają kształtu

Rok 2025 jest kluczowym momentem dla projektu SmartStart, szczególnie w realizacji Pakietu Roboczego 2 (WP2), w którym rozwijane jest narzędzie tłumaczeniowe oparte na sztucznej inteligencji. Uniwersytet Nauk Stosowanych w Mittweidzie oraz organizacja pozarządowa *Indicia* ściśle współpracują nad stworzeniem innowacyjnego rozwiązania wspierającego nauczycieli w codziennej pracy w klasie.

Uniwersytet w Mittweidzie koncentruje się na opracowaniu prototypu narzędzia AI oraz prowadzeniu badań ankietowych wśród użytkowników, podczas gdy *Indicia* powołała zespół pięciu doświadczonych nauczycieli odpowiedzialnych za przygotowanie materiałów i treści pedagogicznych.

Głos nauczycieli 💬

Od Nauczyciela do nauczyciela: Czy AI zmienia edukację na lepsze?

„Musimy pokazywać, jak mądrze korzystać z tych narzędzi - w przeciwnym razie skazujemy naszych uczniów na porażkę.”

Pani Laura Friday, nauczycielka języka angielskiego w szkole średniej oraz Kevin Mount, koordynator zespołu nauczycieli matematyki, podjęli rozmowę na temat roli sztucznej inteligencji w edukacji oraz odpowiedzialnych sposobów jej wdrażania w szkolnej praktyce.

Więcej na stronie UNESCO:

<https://www.unesco.org/en/articles/artificial-intelligence-education-unesco-advances-key-competencies-teachers-and-learners>

Ciekawy materiał wideo:

“Teacher to Teacher: Is AI reshaping education for the better?”

Wczesne prototypowanie i podejście zorientowane na użytkownika

Jednym z kluczowych zadań Uniwersytetu Nauk Stosowanych w Mittweidzie jest opracowanie wstępnej, funkcjonalnej wersji aplikacji, która posłuży do ewaluacji projektu. W ramach Pakietu Roboczego 2 (WP2) określono kilka etapów pośrednich, co pozwala realizować wyznaczony cel w sposób uporządkowany. W 2025 roku działania skupiły się na dwóch najważniejszych obszarach.

Pierwszym z nich była pogłębiona analiza istniejącej dokumentacji projektowej. Na jej podstawie zdefiniowano wstępne wymagania oraz założenia prototypowe, które stały się fundamentem pierwszej, uproszczonej wersji narzędzia. Wczesny prototyp umożliwia testowanie różnych technologii oraz ocenę ich wzajemnej współpracy i korelacji, co pozwala na szybkie identyfikowanie potencjalnych problemów technicznych, a także kierunków dalszego rozwoju.

Prototyp nie jest jeszcze w pełni dostosowany do potrzeb nauczycieli. Następne etapy pracy były ukierunkowane na uwzględnienie punktu widzenia użytkowników. W tym celu zespół opracował ankietę, która pozwoliła zebrać kluczowe informacje o potrzebach i oczekiwaniach, będące fundamentem dalszego rozwoju narzędzia tłumaczeniowego opartego na AI.

Indicia przygotowała rozbudowane portfolio 50 scenariuszy lekcji przeznaczonych do wykorzystania w pracy klasowej. Ich opracowanie opiera się na spójnej filozofii dydaktycznej, gdzie rola sztucznej inteligencji polega nie na generowaniu gotowych treści, lecz na wspieraniu porównywania, refleksji i dyskusji

Punktem wyjścia jest przekonanie, że proces uczenia się ma większą wartość niż sam efekt końcowy. Badania pokazują, że uczniowie osiągają trwalsze rezultaty, gdy najpierw samodzielnie podejmują wyzwanie, a dopiero później korzystają ze wsparcia AI. Scenariusze opierają się na kilku kluczowych zasadach: traktowaniu AI jako „lustra”, które pomaga analizować własną pracę, docenianiu unikalnej perspektywy uczniów poprzez konfrontowanie ich pomysłów z bardziej schematycznymi odpowiedziami generowanymi przez algorytmy oraz rozwijaniu krytycznej świadomości.

Każdy scenariusz zawiera elementy refleksji rówieśniczej, pomagające uczniom kształtować „wewnętrzny kompas”, czyli zdolność rozpoznawania, kiedy sztuczna inteligencja wspiera proces uczenia się, a kiedy go hamuje. Celem tego podejścia jest wzmacnianie autonomii uczniów i świadome, krytyczne korzystanie z AI jako narzędzia, a nie autorytetu.

Aktualny stan prac i dalsze kroki

Na dzień 7 stycznia 2026 r. projekt osiągnął wyraźny postęp we wdrażaniu przyjętej koncepcji pedagogicznej. Pierwsze trzy scenariusze lekcji znajdują się obecnie w fazie pilotażowej i są testowane w warunkach szkolnych, co pozwala na zebranie cennych informacji zwrotnych bezpośrednio z pracy w klasie. Równolegle trwają prace nad kolejnymi siedmioma scenariuszami, które są na etapie opracowywania.

Najbliższym celem zespołu jest przygotowanie do końca lutego 2026 r. dziesięciu w pełni dopracowanych scenariuszy lekcji, które będą gotowe do wykorzystania w praktyce szkolnej. Jednocześnie przeprowadzono analizę dostępnych rozwiązań technologicznych i zidentyfikowano 25 narzędzi opartych na sztucznej inteligencji, które mogą być szczególnie użyteczne w różnych kontekstach edukacyjnych.

Celem opracowywanych scenariuszy jest takie wykorzystanie AI, aby wspierała ona pracę nauczyciela i proces dydaktyczny, przy jednoczesnym zachowaniu kluczowej roli samodzielnego myślenia, wysiłku i kreatywności uczniów. Dotychczasowe rezultaty pozwalają zespołowi realizującemu WP2 z optymizmem patrzeć na nadchodzące miesiące. Zgromadzone doświadczenia stanowią solidną podstawę do dalszego rozwoju narzędzia tłumaczeniowego opartego na AI oraz jego stopniowego przekształcania w praktyczne rozwiązanie gotowe do zastosowania w szkolnej rzeczywistości.

Szkolenia i wydarzenia

Nadchodzące konferencje poświęcone AI w edukacji

W najbliższych miesiącach odbędzie się kilka międzynarodowych wydarzeń poświęconych roli sztucznej inteligencji w edukacji:

- AI+Education Summit 2026 – Punkt zwrotny AI: *Czego, jak i dlaczego się uczymy?*

Data: 11 lutego 2026 (środa)

Stanford Accelerator for Learning

- Panoramic 2026 – Wirtualny Szczyt
Panorama poświęcony AI w edukacji K–12

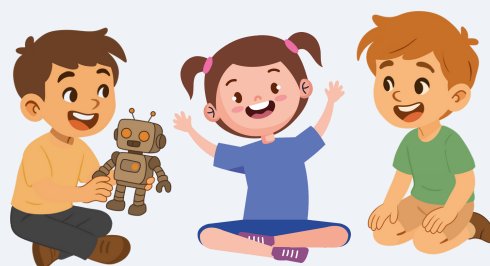
Data: 26 lutego 2026 (czwartek)

Wydarzenie online

- Międzynarodowa Konferencja nt. Edukacji i Uczenia się z Wykorzystaniem Sztucznej Inteligencji

Data: 2 lutego 2026 (poniedziałek)

Tematyka: AI w edukacji podstawowej

Wnioski z badań

Maximilian Stark,
asystent badawczy

Głównym celem projektu **SmartStart** jest wsparcie nauczycieli w świadomym i odpowiedzialnym wykorzystywaniu narzędzi sztucznej inteligencji do celów edukacyjnych. Co jednak kryje się pod hasłem „właściwe użycie AI”? To pytanie zadają sobie nie tylko pedagodzy, lecz także uczniowie, rodzice, a nawet sami badacze, którzy muszą przedzierać się przez gęszcz często sprzecznych opinii, badań i narracji, by odnaleźć tę „właściwą drogę”.

W tym kontekście szczególnego znaczenia nabiera najnowszy raport opublikowany w tym miesiącu przez Centrum Edukacji Powszechnej działające przy wpływowym waszyngtońskim Instytucie Brookingsa. Dokument zatytułowany „Nowy kierunek dla uczniów w świecie AI: Rozwijaj się, przygotuj, chroń” (Burns i in., 2026) stanowi próbę całościowego spojrzenia na rolę sztucznej inteligencji w edukacji.

Autorzy raportu postawili sobie ambitne zadanie, a mianowicie wskazać kluczowe korzyści, jak również zagrożenia związane z wykorzystaniem AI w edukacji oraz zaproponować rekomendacje, które pozwolą ograniczać ryzyko i w pełni wykorzystywać nowe możliwości. Badania oparto na wywiadach z setkami uczniów, nauczycieli, rodziców i ekspertów z 50 krajów, analizie ponad 400 publikacji naukowych oraz konsultacjach z międzynarodowym panelem specjalistów prowadzonych metodą delficką.

Wnioski płynące z raportu są jednoznaczne i niepokojące. Autorzy wskazują, że na obecnym etapie rozwoju technologii niebezpieczeństwo, które wiąże się z wykorzystaniem sztucznej inteligencji w edukacji przeważają nad jej potencjalnymi korzyściami. Wynika to m.in. z faktu, że nieodpowiednie użycie AI może zaburzać fundamentalne procesy rozwojowe u dzieci, których później nie da się już w pełni nadrobić.

Nie jest to jednak wezwanie do eliminacji AI ze szkół. Raport proponuje raczej wytyczenie nowego kierunku, czyli edukacji wspieranej przez sztuczną inteligencję, w której starannie zaprojektowane narzędzia funkcjonują jako element przemyślanej strategii dydaktycznej. Autorzy wyraźnie ostrzegają przy tym przed zjawiskiem „nauki osłabionej przez AI”, czyli sytuacją, w której nadmierne poleganie na technologii ogranicza rozwój uczniów i zmniejsza ich możliwości w nabywaniu kluczowych kompetencji, akademickich, społeczno-emocjonalnych, jak i interpersonalnych.

Raport formułuje dwanaście głównych rekomendacji, których celem jest takie wykorzystanie AI, aby wspierała proces uczenia się dzieci, a nie go hamowała. W skondensowanej formie najważniejsze z nich obejmują:

1. Świadome i odpowiedzialne stosowanie narzędzi AI, z jasno określonym celem edukacyjnym.
2. Projektowanie narzędzi AI we współpracy z nauczycielami, uczniami oraz ekspertami w dziedzinie uczenia się.
3. Korzystanie z narzędzi przyjaznych dzieciom, które nie tylko udzielają odpowiedzi, lecz także stawiają uczniom wyzwania i aktywnie angażują ich w proces uczenia się.

4. Prowadzenie rzetelnych, wysokiej jakości badań nad tym, w jaki sposób dzieci uczą się w środowiskach wspieranych przez sztuczną inteligencję oraz na bieżąco określać korzyści i zagrożenia.
5. Promowanie całościowej edukacji w zakresie AI wśród nauczycieli, uczniów, rodziców oraz decydentów, budując wspólne rozumienie jej możliwości i ograniczeń.
6. Kształcenie nauczycieli w zakresie nauczania z wykorzystaniem AI na wszystkich etapach ich rozwoju zawodowego - od przygotowania do zawodu po doskonalenie praktyki.
7. Formułowanie jasnej i spójnej wizji etycznego wykorzystania AI, skoncentrowanej na rozwijaniu myślenia, samodzielności i sprawczości uczniów.
8. Stosowanie strategii finansowania sprzyjających równości, tak aby dostęp do nauki wspieranej przez AI mieli także uczniowie i społeczności znajdujące się w niekorzystnej sytuacji.
9. Wymaga, aby narzędzia AI przeznaczone dla dzieci spełniały wysokie standardy bezpieczeństwa, w tym chroniły przed uzależniającymi mechanizmami angażowania, które mogą negatywnie wpływać na rozwój społeczny.
10. Tworzenie adekwatnych regulacji rządowych dotyczących narzędzi AI, obejmujących m.in. skuteczną ochronę danych dzieci i młodzieży.
11. Stosowanie kryteriów przyjaznych dzieciom, z priorytetem dla prywatności, bezpieczeństwa i dobrostanu uczniów.
12. Wspieranie rodzin w zapewnieniu bezpiecznego i odpowiedzialnego korzystania z AI przez dzieci w domowym zaciszu.

Pełny raport zdecydowanie zasługuje na lekturę, a jego wnioski, szczególnie rekomendacja szósta potwierdzają trafność podejścia przyjętego w projekcie SmartStart.

Raport podkreśla znaczenie ochrony dzieci przed szerokim spektrum wciąż trudno mierzalnych ryzyk wynikających z szybkiego upowszechniania się AI i przypomina, że tam, gdzie zagrożony jest podstawowy rozwój dziecka, ostrożność i rozważa powinny pozostawać nadrzędnym priorytetem.

Literatura

Burns, M., Winthrop, R., Luther, N., Venetis, E., & Karim, R. (2026). A new direction for students in an AI world: Prosper, prepare, protect. Brookings Institution, Center for Universal Education.

<https://www.brookings.edu/articles/a-new-direction-for-students-in-an-ai-world-prosper-prepare-protect/>

Jesteśmy w mediach

Śledź nas na Instagramie, Facebooku i LinkedInie, aby być na bieżąco z projektem SmartStart, szkoleniami dla nauczycieli oraz nowościami z zakresu AI w edukacji.

Dołącz do dyskusji i zobacz, jak wspieramy odpowiedzialne innowacje w nauczaniu.

